

Årets gang på Heltborg Museum

Af Jytte Nielsen, Heltborg Museum

Ordet husflid forbindes i dag med begreber som lyst og hobby. Sådan har det imidlertid ikke altid været. I det gamle bondesamfund var husfliden en nødvendighed, idet de fremstillede ting blev brugt i det daglige arbejde.

For 125 år siden blev Dansk Husflidsselskab stiftet, med N. C. Rom som en af initiativtagerne. Dette jubilæum ønskede Heltborg Museum at fejre med en udstilling, der satte fokus på både den gamle traditionsrige husflid og den nutidige fortolkning af samme emne. I samarbejde med Nordvestjysk Husflidskreds og Thy-Mors Husflid blev der således arrangeret en udstilling her på museet i maj måned i år.

På museets magasiner blev der fundet gamle ting, og hos private blev der lånt forskellige klenodier og fotografier. Blandt de lånte ting var en flot sølvmedalje, uddelt som hædersbevisning af Dansk Husflidsselskab til malermester C. A. Sørensen, Skyum. Omkring 1948 startede han med at undervise børn og unge i husflidsarbejder, og holdt i mange år aftenskole i sit malerværksted i Skyum. Malerværkstedet havde han udvidet med sten, som havde siddet i et gammelt hus ved kirken. Undervisningen bestod af træsløjd, så som vaskebænke, høkasser, spækbræt, malkeskamler, vaskebræt, hattestativer og hylde, serveringsbakker med indlagte finermønstre, men der blev også flettet kurve til brændsel og kurvemøbler. Af horn fremstilledes skeer og af ben kunne der laves smykker. Da plexiglasset kom frem, blev det et yndet materiale til brug ved fremstilling af smykseskrin, æsker, lampetter og lyseholdere. C. A. Sørensen dygtiggjorde sig, idet han tog kurser på Husflidsskolen i Kerteminde i bogbinding, så han også kunne undervise i dette emne. To aftener om ugen var der så undervisning. Fra kl. 16-18 kom 12-15 drenge og fra kl. 19-22 var der et tilsvarende antal voksne i husflidsskolen. Af og til gav fru Sørensen kaffe til hele holdet.

I en lang årrække var C. A. Sørensen kasserer for Thisted Amts Husflid og deltog i årsmøder rundt omkring i landet. Eftersom han også var kirkebetjent i Skyum, måtte fru Sørensen forestå ringningen om søndagen, når husflidsinteressen førte C. A. Sørensen udensogns. I 1964 fik han

Dansk Husflidsselskabs sølvmedalje overrakt ved årsmødet, som netop det år blev afholdt på Thylands Ungdomsskole i Hundborg. C. A. Sørensen var forståelig nok, stolt af denne hædersbevisning, som hans datter i Thisted Helga Larsen venligst havde udlånt til udstillingen her på museet.

Hen over vinteren

Gennem de sidste 4 år er foredragsrækken ”Kend din Egn” blevet en årlig tilbagevendende begivenhed hen over vinteren. I et godt samarbejde mellem Egnshistorisk Forening, Naturfredningsforeningen, Landbrugets samfunds - skole kontakt udvalg, LOF, Folkeuniversitetet, Fyrspillene, Egnshistorisk Arkiv, Turistforeningen og Heltborg Museum er der afholdt foredrag om næsten alle tænkelige natur og kultur emner med relation til Sydthy. I den forløbne vinter var emnerne så forskellige som Sydthy i folkesagnene, Thybanen, Thybohistorier, Limfjordsdigterne, Bondeliv, Fugle i Thy og Hans Bakgaard. Foredragene må siges at være velbesøgte og for hvert nyt afholdt foredrag lægges endnu en eller flere brikker til det store puslespil Sydthy.

Det er også i vinterhalvåret at Billedskolen lever på museet. Børnebilledskolen er kommet for at blive, og som noget nyt, blev der sidste forår startet en billedskole for voksne, med undervisning på lørdage i vintermånederne. I maj måned afholdt eleverne fra både børne- og voksenbilledskolen en udstilling her på museet.

Husflidskurser og husflidsjulemarkedet hører også den mørke tid til, og specielt den første søndag i advent, hvor vi synger advent ind og Ingrid Vang tænder lysene i adventskransen. For os her på museet markerer det, at året snart vender og det er tid at tage fat på planlægningen af det nye år, og alle de udfordringer, som der måtte komme.

Jernalderbørn

I september måned sidste år startede det historiske værksted ved Jernaldergården. Alle skoler i Thy havde fået tilbuddet om at komme og arbejde en dag på gården, og således opleve nogle af de arbejdsgange og processer, som var nødvendige for 2000 år siden. 19 skoleklasser



Husflidskolen 1924-1925, Svankjær.

besøgte således gården, og prøvede at hugge brænde, lave pilehegn, grave marker, gå på jagt med bue og pil, og ikke mindst at lave og spise "anderledes" mad. I løbet af en dag skulle der laves grød af knækkede hvedekerner, hyben, æbler, nødder og honning - der skulle steges kyllinger i sydegruber i Jorden og bages fladbrød. Dagen i jernaldergården afsluttedes med et fælles måltid, hvor det ofte viste sig, at grød åbenbart ikke er en vanlig spise i dagens Danmark. Men i jernalderen kendte man ikke til kartofler, pasta, pizza og ris!

Ved at lade børn arbejde og opleve i det rekonstruerede jernaldermiljø, er det vores håb, at de således kan bibringes en indsigt i fortiden, som der ikke kan erhverves på skolebænken.

Käte Lassen udstillingen

Museets store sommerudstilling i år, har den tyske kunstner Käte Lassens værker fra Thy som emne. Hun kom i 1905 cyklende til Klitmøller.

Hun var på det tidspunkt 25 år, og havde opholdt sig i København om vinteren. Hvorfor hun valgte at tage til det lille og ukendte fiskeleje på Thykysten står hen i det uvisse, men bekendtskabet med Thy skulle vise sig at få stor betydning for resten af hendes liv.

I Klitmøller blev hun stærkt optaget af

fiskermiljøet, og hun har i flere malerier skildret de personer, som hun lærte at kende. Det var således ikke havet der blev motivet, men de mennesker der boede ved havet. I de næste godt 30 år vendte hun gentagne gange tilbage til Thy kysten, men nu ved Nørre Vorupør og Stenbjerg. Specielt i Stenbjerg blev hendes malerier anderledes, idet hun her valgte at male store gruppeportrætter i stærke farver.

Mange af Käte Lassens værker synes at have stærke religiøse undertoner og i sin hjemegn ved Flensburg, har hun da også udført mange store udsmykningsopgaver i form af glasmalerier i kirkerne. Når Heltborg Museum denne sommer har kunnet vise omkring 30 værker - alle med motiver her fra Thy - skyldes det stor velvilje fra to tyske museer, dels Städtliches Museum i Flensburg og Nissenhaus i Husum. På disse to museer findes store samlinger af hendes værker.

3 x kunst

Käte Lassen udstillingen er imidlertid ikke den eneste kunstudstilling, som har været vist her på museet i det forløbne år.

Sydthy Kunstforening har afholdt to udstillinger, dels med Cobrakunstneren Pierre Alechinsky, dels med maleren Frank Hammershøj og keramikeren Christian Bruun. Begge udstillinger har budt på ganske anderledes kunstneriske udtryk end de, der



Husflidsskolen 1927 - 1928. Leder: Peter Eriksen. 1. Anders Vullum, Svankjær. 2. Chr. Madsen, Kjallerup.
 3. Chr. Christensen, Hedegårdene. 4. Chr. Brandborg, Svankjær. 5. Oskar Madsen, Kjallerup. 6. ?
 7. Ingvard Kirk. 8. Peder Jensen, Hvidbjerg. 9. Møllegaard. 10. Kresten Olsen, Sennels.
 11. Thomas Christensen, Spails. 12. Kristoffer Christensen, Madsted.

kan opleves i museets permanente udstillinger med værker af Søndergaard, Estvad og Ellen Raadal. Men nutidige udtryk trækker nye gæster til museet og således øges kendskabet til vores lille museum ganske langsomt, men sikkert.

Den lokale afdeling af Danmarks Naturfredningsforening valgte at afholde en udstilling på museet sidste efterår. Det drejede sig om naturstudier udført af Jens Frimer i Øsløs. Med Vejlerne som den store inspirationskilde, var der værker nok at tage af, så udstillingen var absolut seværdig.

En stor tak

Denne sommer afholdt museet for første gang jernaldermarked. Den sidste weekend i juli var der knap 1000 besøgende på museet. Godt hjulpet af op mod 30 frivillige lykkedes det os at lave en spændende og alsidig markeds- og demonstrationsplads ved Jernaldergården. Sådanne store tiltag kan kun lykkes med et stort engagement fra lokale frivillige. Der er således grund til at sige tak til alle der hjælper os i forbindelse med arrangementer, udstillinger, foredrag, undervisning og meget andet. Vi er dybt taknemmelige.

Kilde: Sydthy Årbog 1008, side 122-124.